

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 28 февруари 2020 година

Соопштение за печат

Позначајни движења во платниот биланс¹ во четвртиот квартал од 2019 година

Во четвртиот квартал од 2019 година, во тековните трансакции со нерезиденти е остварен дефицит од 286,9 милиони евра. Во истиот период, кај финансиските трансакции со нерезиденти се остварени нето-приливи кај категориите директни инвестиции, трговски кредити, долгорочни заеми и валути и депозити. Приливите врз овие основи овозможува финансирање на дефицитот на тековната сметка и на нето-одливите кај останатите компоненти на финансиската сметка и истовремено придонесоа за дополнителен раст на девизните резерви (зголемување за 156,4 милиони евра).

(во милиони евра)

	тековна година					претходна година					квартална промена		годишна промена		збирна промена	
	Кв.1 2019	Кв.2 2019	Кв.3 2019	Кв.4 2019	Кв.1-4 2019	Кв.1 2018	Кв.2 2018	Кв.3 2018	Кв.4 2018	Кв.1-4 2018	милиони евра	%	милиони евра	%	милиони евра	%
Тековна сметка	-158.1	-47.0	178.5	-286.9	-313.5	-141.0	30.8	199.9	-104.7	-14.9	-465.3	...*	-182.2	174.1	-298.7	...*
Стоки	-475.1	-441.4	-436.3	-613.7	-1,966.5	-462.8	-403.1	-395.4	-473.6	-1,734.9	-177.4	40.7	-140.1	29.6	-231.6	13.3
Услуги	101.8	96.6	174.2	-33.0	339.7	103.6	117.6	187.1	-46.1	362.2	-207.2	...*	13.1	-28.5	-22.5	-6.2
Примарен доход	-111.5	-109.9	-112.3	-114.6	-448.3	-113.8	-111.3	-117.7	-107.9	-450.7	-2.3	2.1	-6.7	6.2	2.4	-0.5
Секундарен доход	326.6	407.7	552.8	474.4	1,761.6	332.0	427.7	525.8	523.0	1,808.5	-78.4	-14.2	-48.5	-9.3	-47.0	-2.6
Капитална сметка	0.6	0.1	5.9	-1.9	4.8	1.2	1.4	1.2	7.7	11.6	-7.8		-9.6		-6.8	
Финансиска сметка	-159.2	-33.7	205.8	-254.2	-241.2	-158.4	44.2	204.3	-85.0	5.1	-460.0		-169.1		-246.3	
Директни инвестиции	-40.2	-11.0	-62.9	-176.5	-290.6	-233.5	-69.7	3.8	-304.4	-603.7	-113.6		127.9		313.1	
Нето-стекнување средства	179.0	109.4	57.2	-212.9	132.7	60.7	56.7	45.1	-227.3	-64.9	-270.0		14.5		197.6	
Сопственички капитал**	3.3	5.7	12.7	9.2	31.0	0.6	0.9	0.0	-1.6	-0.1	-3.5		10.8		31.0	
Реинвестирање на добивка	3.3	1.6	2.3	2.3	9.6	2.4	2.4	2.4	2.4	9.4	0.0		0.0		0.2	
Должнички инструменти	172.5	102.0	42.1	-224.4	92.2	57.7	53.5	42.7	-228.1	-74.2	-266.6		3.7		166.4	
Нето-создавање обврски	219.2	120.4	120.1	-36.4	423.3	294.2	126.4	41.2	77.0	538.8	-156.5		-113.4		-115.5	
Сопственички капитал**	79.1	45.3	36.0	59.5	219.9	12.0	23.5	23.6	124.0	183.2	23.5		-64.5		36.8	
Реинвестирање на добивка	93.8	16.3	-1.0	-7.3	101.8	54.6	54.6	54.6	54.6	218.5	-6.3		-61.9		-116.6	
Должнички инструменти	46.3	58.8	85.1	-88.6	101.6	227.5	48.3	-37.0	-101.6	137.2	-173.6		13.1		-35.6	
Портфолио инвестиции	22.3	19.8	72.3	36.3	150.6	-368.6	1.4	35.0	11.9	-320.3	-36.0		24.4		470.9	
Валути и депозити	35.0	-30.6	98.5	-28.7	74.2	80.0	73.1	72.8	59.8	285.6	-127.2		-88.5		-211.4	
Заеми	-18.1	-26.5	-57.1	-129.8	-231.4	47.9	-56.4	-35.3	36.5	-7.2	-72.7		-166.3		-224.2	
Трговски кредити	-152.7	-34.3	33.1	-164.4	-318.3	59.3	35.5	36.6	-29.7	101.7	-197.4		-134.7		-420.0	
Девизни резерви	-5.6	49.4	174.4	156.4	374.6	256.6	60.9	91.6	141.1	550.3	-18.0		15.2		-175.7	

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства. Во податоците за девизните резерви се исклучени ценовните промени и курсните разлики.

Извор: НБРСМ.

Тековна сметка

Од аспект на движењата остварени кај одделните компоненти на тековната сметка, во четвртиот квартал од 2019 година дефицитите во стоковната размена (613,7 милиони евра),

¹ Платниот биланс претставува статистички извештај којшто систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Северна Македонија со странство за определен временски период, односно ги сумира тековните, капиталните и финансиските трансакции помеѓу резидентите и нерезидентите.

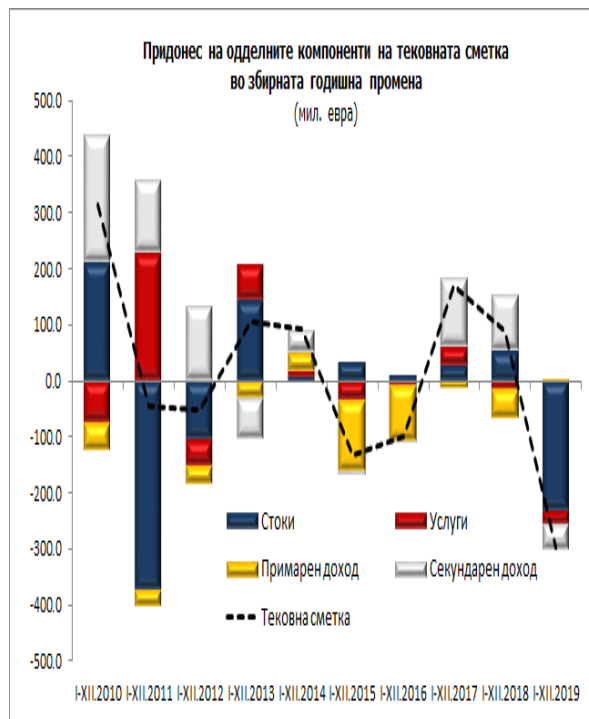
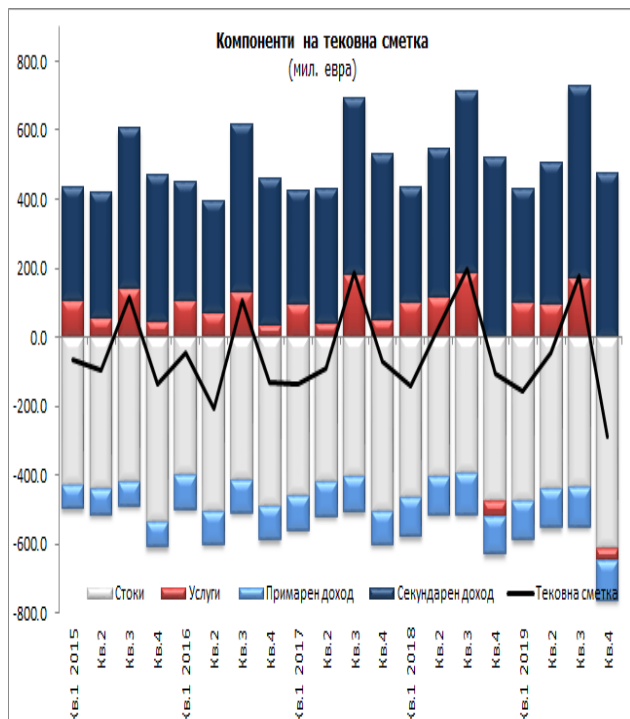
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

размената на услуги (33 милиони евра) и примарниот доход (114,6 милиони евра) го надминаа суфицитот остварен кај секундарниот доход (474,4 милиони евра).

Наспроти остварениот суфицит во тековната сметка во третиот квартал од годинава (178,5 милиони евра), во четвртиот квартал е забележан дефицит од 286,9 милиони евра, што укажува на квартално зголемување на нето-одливите во тековната сметка од 465,3 милиони евра. Ваквите промени се објаснуваат со промените на салдата кај сите компоненти на тековната сметка - кај размената на услуги (207,2 милиона евра), трговската размена (177,4 милиони евра) и кај секундарниот доход (78,4 милиони евра).

Во споредба со четвртиот квартал од минатата година, дефицитот во тековната сметка е зголемен за 182,2 милиона евра, што во најголем дел се објаснува со повисокиот дефицит во стоковната размена (за 140,1 милион евра) и послабите остварувања кај секундарниот и примарниот доход (за 48,5 и 6,7 милиони евра, соодветно). Поволни движења се остварени кај размената на услуги, каде што дефицитот е намален за 13,1 милион евра.

Во 2019 година дефицитот во тековната сметка изнесува 313,5 милиони евра, што е повисоко ниво за 298,7 милиона евра во однос на 2018 година и во најголем дел е резултат на повисокиот дефицит во стоковната размена.

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Финансиска сметка

Кај финансиските трансакции со нерезиденти, во четвртиот квартал од 2019 година се остварени нето-приливи од 254,2 милиона евра. Позначајни нето-приливи се остварени кај директните инвестиции (176,5 милиони евра), трговските кредити (164,4 милиони евра) и заемите (129,8 милиони евра), а девизните резерви бележат зголемување за 156,4 милиони евра.

Во четвртиот квартал од 2019 година кај директните инвестиции се остварени нето-приливи во вкупен износ од 176,5 милиони евра. Анализирани по компоненти, ваквите остварувања се резултат на нето-приливите кај меѓукомпанискиот долг (135,9 милиони евра) и кај сопственичкиот капитал (50,3 милиони евра), при нето-одливи кај реинвестирањето на добивката (9,7 милиони евра). Во 2019 година, врз основа на директни инвестиции се остварени нето-приливи во износ од 290,6 милиони евра. Од аспект на компонентите, нето-приливи се забележани кај сопственичкиот капитал (189 милиони евра), реинвестираната добивка (92,3 милиони евра), како и кај меѓукомпанискиот долг (9,4 милиони евра). Во однос на минатата година, директните инвестиции бележат намалување од 313,1 милион евра заради должничката компонента и реинвестираната добивка, додека сопственичкиот капитал речиси е непроменет.

Во четвртиот квартал од 2019 година, обврските врз основа на директни инвестиции² се намалени за 36,4 милиони евра, како резултат на намалени обврски врз основа на меѓукомпаниски долг (88,6 милиони евра) и реинвестирана добивка (7,3 милиони евра), пад делумно неутрализиран преку зголемените обврски врз основа на сопственичкиот капитал (59,5 милиони евра). Намалената реинвестирана добивка е резултат на дивидендите исплатени во четвртиот квартал од годината во износ од 112,3 милиони евра. Збирно, во 2019 година обврските кон директните инвеститори се зголемени за 423,3 милиони евра, што е помалку за 115,5 милиони евра во однос со 2018 година, главно како резултат на намалената реинвестирана добивка, при повисока исплата на дивиденди.

Во четвртиот квартал, средствата врз основа на директни инвестиции се намалени за 212,9 милиони евра, како резултат на намалените побарувања врз основа на должничките инструменти (224,4 милиона евра), при раст на побарувањата врз основа на сопственичкиот капитал и реинвестираната добивка (за 9,2 и 2,3 милиони евра, соодветно). Збирно за 2019 година, средствата се зголемени за 132,7 милиони евра, наспроти оствареното намалување (од 64,9 милиони евра) во 2018 година, а промената (од 197,6 милиони евра) во најголем дел произлегува од зголемените побарувања врз основа на должнички инструменти.

---

² Се прикажуваат директните инвестиции во зависност од тоа дали финансиските трансакции создаваат обврска кон или, побарување (средства) од странство.

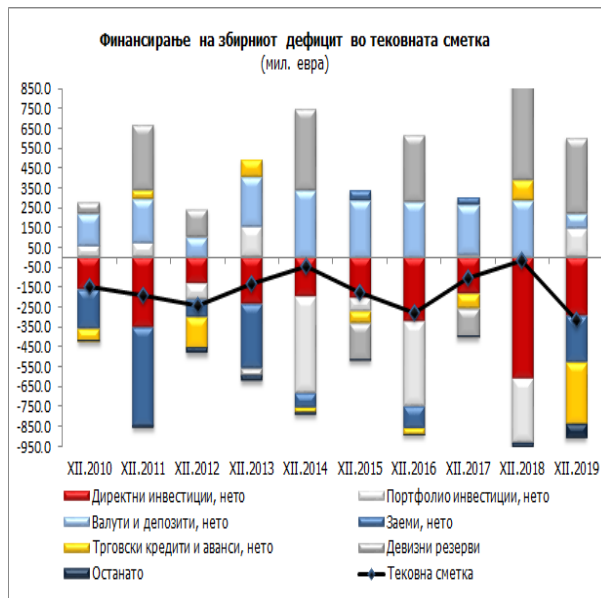
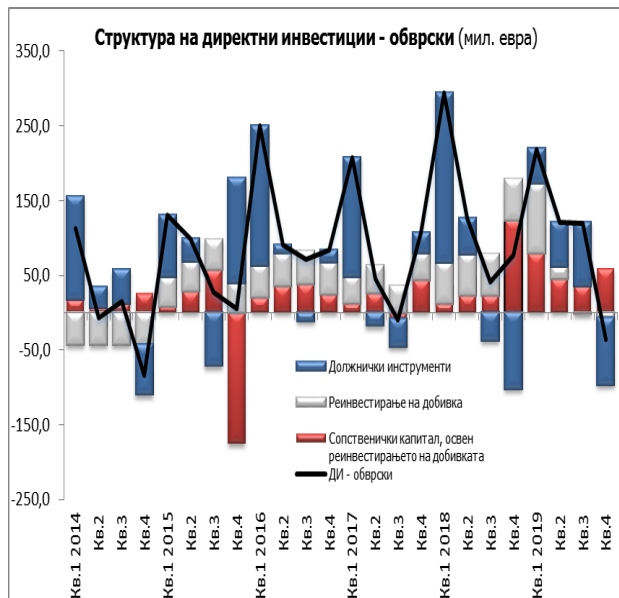

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Во четвртиот квартал од годината, нето-обврските врз основа на портфолио-инвестиции се намалени за 36,3 милиони евра, во најголем дел како резултат на откупот на еврообврзници од претходни емисии (од страна на домашните комерцијални банки) и отплатата на каматата врз основа на издадените еврообврзници.

Во четвртиот квартал од 2019 година, кај заемите се остварени нето-приливи од 129,8 милиони евра, во најголем дел како резултат на нето-приливите кај секторот „држава“ (од 97 милиони евра), а во помал дел и кај останатите сектори³ (40,8 милиони евра), делумно неутрализирани преку нето-одливите кај секторот „депозитни институции“ (8,5 милиони евра). Збирно за 2019 година, нето-приливите врз основа на заеми изнесуваат 231,4 милиони евра, со позначајни нето-приливи кај останатите сектори (118,4 милиони евра), секторот „држава“ (62,2 милиона евра) и секторот „депозитни институции“ (50,8 милиони евра).

Во 2019 година, остварените нето-приливи од трговски кредити (318,3 милиони евра), заеми (231,4 милиони евра) и директни инвестиции (290,6 милиони евра) ги надминаа нето-одливите на средства врз основа на портфолио-инвестиции (150,6 милиони евра) и валути и депозити (74,2 милиона евра), што овозможи финансирање на дефицитот во тековната сметка од 313,5 милиони евра и значителен раст на девизните резерви од 374,6 милиони евра.

Извор: НБРСМ.

³Останатите сектори опфаќаат: останати финансиски институции, нефинансиски претпријатија, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за платниот биланс во ова соопштение содржат редовна ревизија на податоците за периодот јануари – септември 2019 година заради подобрување на нивниот квалитет. Притоа, ревизијата на податоците во тековната сметка придонесе за зголемување на дефицитот за 13,6 милиони евра, главно како резултат на зголемувањето на дефицитот во размената на стоки (за 12 милиони евра) и намалување на суфицитот во размената на услуги (за 8,1 милион евра), наспроти подобрувањето на остварувањата кај примарниот и секундарниот доход (за 5,3 и 1,2 милиона евра). Кај финансиската сметка, ревизијата на податоците се однесува на зголемувањето на нето-приливите врз основа на трговски кредити (за 18,5 милиони евра) и заеми (за 3,5 милиони евра). Ревизијата на податоците доведе до намалување на грешките и пропустите за периодот јануари – септември 2019 година (за 10 милиони евра).

Придружни информации

Временски серии податоци: годишни, квартални и месечни податоци за платниот биланс
http://www.nbrm.mk/platen_bilans.nspix

Методолошки појаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/pb/metodologija/Metodologija_za_platen_bilans_5_2_2018.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартален платен биланс: 29 мај 2020 (референтен период, заклучно со март 2020 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).